

Psi vodiči
(Lucija
Maškarin, 6. g.)

Pas - čovjekov prijatelj i pomagač

▶ **Valentina Cerinski,**
odgajateljica
mentorica
Dječji vrtić
'Leptir'
Zagreb

Poznate su koristi koje psi vodiči i terapijski psi donose svojim štićenicima, osobito djeci s govorno-jezičnim i motoričkim teškoćama i slijepoj djeci, no iako poznata, pomoć ovih životinja se u našim vrtićima ne koristi dovoljno. U članku pročitajte kako su odgajateljice promišljenim aktivnostima zastupale pravo djeteta na primjeren odgoj i obrazovanje.

spoznaju da terapijski pas može pomagati osobama s posebnim potrebama, pa tako i našem Kristianu, osmislile smo projekt 'Pas čovjekov prijatelj i pomagač'.

Prvi zadatak koji smo postavile uključivao je zadovoljavanje preduvjeta potrebnih za realizaciju ovog projekta, a to su sigurnost i zaštita djece.

Osnovne informacije o tome kako djeca doživljavaju pse, imaju li možda strah od pasa ili alergiju na životinjsku dlaku i sl., dobile smo od roditelja. Partnerstvo s roditeljima nadograđivalo se kroz razne aktivnosti, od razmjene informacija o projektu do njihova aktivna sudjelovanja u njegovoj provedbi. Elementi projekta nalazili su se u svim centrima aktivnosti naše odgojne skupine a оформili smo i svoj originalni i vrlo zanimljiv 'Pseći centar' koji je još više obogatio naše okruženje za 'učenje čineći'. Njegovale smo i podržavale sva prethodna predznanja i iskustva djece o psima, ali i nastojale proširiti to znanje novim iskustvima, doživljajima i znanjima.

Psi u našoj skupini

Projekt o psima imao je višestruke odgojne i obrazovne koristi:

- neposredno promatranje i upoznavanje pasa i njihovih navika i osobina putem promatranja slika, ilustracija, enciklopedija, informacija s Interneta;
- učenje o brizi i odgovornosti prema psu;
- proširivanje znanja o potrebama svakog psa (fiziološke potrebe, životni procesi);
- upoznavanje nekoliko odabranih pasmina pasa.

S djecom smo razgovarale i o negativnim primjerima koji oslikavaju okrutnost prema psima kao što su nebriga i napuštanje životinja te isticale samozaštitno djelovanje djeteta pri susretu sa psima lualicama kojih ima i u našoj neposrednoj okolini.

Koje osjećaje u nama budi susret sa psom? Pas nas može prestrašiti, razveseliti, umiriti, zabrinuti... Vjerujemo da većini djece iz naše skupine susret sa psom donosi radost, razumijevanje, prijateljstvo, a danas možemo reći i da poznajemo pravila ponašanja prema toj nama dragoj životinji. Zašto smo tako sigurni u to? Evo našeg iskustva!

Početkom godine našli smo se pred novim i velikim izazovom – inkluzija sedmogodišnjeg dječaka s cerebralnom paralizom u našu odgojnu skupinu 'Duga', u kojoj se nalaze djeca od 6 i 7 godina. Proučavajući stručnu literaturu, za novo smo se iskustvo pripremile i profesionalno i emocionalno. Bile smo spremne primijeniti svoja znanja i umijeća i pružiti toplinu i podršku novom dječaku u skupini. Da bi inkluzija uspješno započela, trebalo je pripremiti i roditelje. U suradnji s članovima stručne službe osmislile smo i provele roditeljski sastanak. Njime smo željele senzibilizirati roditelje djece iz naše skupine i informirati ih o posebnim potrebama djeteta s cerebralnom paralizom. Sastanak je bio radioničkog tipa, a roditelji su imali priliku

reći što misle o dobrim stranama inkluzije djeteta s posebnim potrebama u našu skupinu i o potencijalnim teškoćama koje se mogu pojaviti. Uvidjevši našu veliku motivaciju i spremnost za prihvaćanje djeteta s posebnim potrebama i sagledavši dobiti za svako dijete, roditelji su se pozitivno izjasnili o inkluziji. Kako bismo poboljšali uvjete rada, za Kristiana smo osigurali i dodatnu pomoć treće odgajateljice.

Projekt 'Različitost'

Inkluzija nas je potaknula na promišljanje i planiranje takvih aktivnosti u kojima će djeca u realnim, svakodnevnim, životnim situacijama učiti i živjeti toleranciju, empatiju i uvažavati različitosti. Postigle smo to provodeći čitav niz aktivnosti i radeći na projektu 'Različitost' kojim smo pripremale djecu za dolazak dječaka s posebnim potrebama. Kad je Kristian stigao, prihvaćanje je bilo obostrano i bez predrasuda. Dogodile su se prilagodbe u načinima interakcije koje su djeca intuitivno započela sama. Igra se prenosila na pod, stol, cijeli prostor vrtića, mijenjala su se pravila, pojednostavnjivala komunikacija... Kako bismo djeci približile

naša djeca s posebnim potrebama

Djeca su bila u prilici zavezanih očiju doživjeti da ih pas vodi, pitala sve što ih zanima o psima, hranila ih i mazila

Osobito smo naglašavale kako je važno voditi posebnu brigu o psu i njegovoj higijeni, cijepljenju, odlasku veterinaru kad je to potrebno, jer tako zadovoljavamo i preduvjete naše sigurnosti. Upoznali smo pravila ponašanja pri susretu sa psom na igralištu ili na putu do vrtića, a potom smo dogovorili pravila ponašanja i način komunikacije sa psima koji će nam doći u skupinu. Ovi sigurnosni uvjeti predstavljali su primarnu brigu prije dolaska psa u skupinu.

Prvi pas u grupi bio je pas iz obitelji Mas iz Sesveta. U njihovoj obitelji prolazio je proces socijalizacije. Možete li zamisliti dječju sreću i oduševljenje ovim iskustvom!? Kroz igru smo doznali mnogo novih informacija poput pravila ponašanja prema psima. Saznali smo što je to socijalizacija – na našem 'dječjem' jeziku to je vrtić za psa. Obitelj Mas nam je dovela svog psa u vrtić, a potom su nam pokazali kako oni navikavaju psa na sve okolnosti u kojima živi čovjek. Vidjeli smo kako se pas uz puno ljubavi uči poslušnosti, što je vrlo važna karakteristika psa vodiča. Nakon tog doživljaja, stupili smo u kontakt s *Udrugom za školovanje pasa vodiča slijepih i mobilitet* te s gospođom Mirom Katalenić dogovorili dolazak dva

psa u grupu. Bili su to Bak i Bela, koji su došli s trenericom Mašom i sa Kristinom, slijepom osobom korisnicom psa vodiča slijepih. Dolaskom Baka i Bele u našu je skupinu ušao poseban život. Djeca su izbliza mogla u potpunosti doživjeti pse – vidjela su kako pas sluša naredbe trenerice, kako vodi slijepu osobu, bila su u prilici zavezanih očiju pustiti da ih pas vodi, pitala sve što ih zanima o psima, hranila ih, mazila... ukratko, svi smo ih jako zavoljeli.

Kao posljednji, također vrijedan doživljaj bio je posjet gospođe Sanje Kobeščak s njezinom Fridom, terapijskim psom. Ona nam je zorno prikazala svoje iskustvo življenja s terapijskim psom. Ponovno smo bili u bliskom dodiru sa psom, češljali ga, mazili, vodili našim prostorom vrtića i slušali kako on pomaže sinu naše gošće. Stekli smo i nova znanja koja govore da je pas po prirodi prijateljski raspoložen, da želi udovoljiti čovjeku, da nudi bezuvjetno prihvaćanje, smanjuje osjećaj usamljenosti, izaziva smijeh, zabavu, zadovoljstvo i osjećaj sigurnosti. Pas predstavlja aktivnog sudionika u procesu učenja i pobuđuje djetetove pozitivne reakcije. Uvidjeli smo da bi jedan takav terapijski pas našem Kristianu bio vjeran pratitelj, prijatelj i pomagač. Kristian je dobro reagirao pri

susretima sa psima, smijao se, promatrao reakcije djece i uspoređivao ih sa svojim psom, kućnim ljubimcem. Ostala djeca u skupini su pri svakom kontaktu sa psima iskazivala oduševljenje, razumijevanje i veliko zanimanje za psa. Aktivno su sudjelovala u svim radnjama koje su im omogućili vlasnici pasa (donosila vodu, hranila, češljala...) i pridržavala se svih unaprijed dogovorenih pravila ponašanja i komunikacije kako kod pasa ne bi izazvali strah i nelagodu. U sklopu ovih aktivnosti, osim niza drugih načina izražavanja naklonjenosti prema psima, nastala je i ova zanimljiva pjesma dječaka Marijana M. (6 g.):

*'Laje, laje pas, laje na sav glas,
da ga čuju svi tko se približi.
Prijatelj i pomagač je pravi
Pomazi ga po glavi.'*

Željeli bismo zahvaliti svim suradnicima koji su u naše živote unijeli nezaboravne trenutke druženja sa psima i na taj način nam omogućili da učimo o njima. Trebam li uopće naglašavati koliko je ovaj projekt značio za djecu i sve nas u odgojnom procesu? U slobodnim igrama djeca ugrađuju doživljeno i pokazuju humaniji odnos prema životinjama; pokazuju razumijevanje, brigu i s više se pažnje odnose prema njima. U igrama građenja redovito su prisutne kućice za pse, hranilišta, pojilišta, igrališta i parkovi u kojima 'borave' i ljudi i životinje. U simboličkim se igrama često pojavljuju uloge životinja. U šetnjama naša djeca više primjećuju životinje i tada dijele svoja iskustva. Vjerujemo da je rad na ovom projektu pridonio većoj toleranciji i razumijevanju u međusobnim odnosima i odnosima prema životinjama i da je ojačao našu samozaštitu i sigurnost. Psi su postali više od 'običnih' kućnih ljubimaca – oni su živa bića koja trebaju našu ljubav, pažnju i brigu, ali je i nesebično pružaju svojim štićenicima. Kristianova obitelj stupila je u kontakt s *Udrugom za školovanje pasa vodiča i mobilitet* i oni su u postupku dobivanja terapijskog psa za Kristiana. Ovakva nova iskustva inkluzije osobito su izazovan dio našeg odgajateljskog poziva, te poticaj za unapređenje kvalitete i učinkovitosti rada s djecom u vrtiću.